

Motion till riksdagen

1989/90:Ub574

av Maj Britt Theorin m.fl. (s)

Utbildningen av förskollärare och fritidspedagoger

Riksdagen har beslutat om fullt utbyggd barnomsorg till alla barn över 1 1/2 år 1991. Detta mål är fastlagt som en rättighet för *barnens* skull. Barnens rätt till stimulans, kontakt med andra barn, trygghet och kontinuitet bör vara styrande i samhällets planering. Det är för barnens skull en fullt utbyggd förskola skall finnas. Förskola åt alla måste ses som en pedagogisk rättighet och inte som en praktisk lösning på barntillsynen när föräldrarna arbetar eller studerar. Ett steg i den riktningen togs när man förändrade begreppet barntillsyn till barnomsorg.

För att uppnå målet krävs såväl välutbildad personal som att kommunerna snabbt bygger ut barnomsorgen. Risken är stor att målet för barnomsorgsutbyggnaden stupar på personalbristen. Personalens flykt från förskolan är en av orsakerna till att många barn inte fått plats på daghem. Var tredje plats vid vårens förskollärarytbildning är inte besatt, trots att det fanns fem sökande per plats. Värst är det i Stockholm där över hälften av de 60 platserna står tomma. Vad skälen är till detta vet man ännu inte. Åtgärder måste snabbt vidtas för att lösa denna akuta situation.

Socialstyrelsen har tidigare räknat med en brist på 9 000 förskollärare 1993 och Kommunförbundet har beräknat att det saknas 5 000 förskollärare 1991. I budgeten föreslås en ökning av platserna vid förskollärarytlinjen med 270. Detta är helt otillräckligt. Även föredragande statsråd påpekar att planeringsramen behöver ökas ytterligare för att det framtida behovet av förskollärare skall täckas.

Förutom att *öka* utbildningsplatserna måste omfattande satsningar ske för att *behålla* personalen inom barnomsorgen.

Undersökningar har gjorts bland personalen för att klarlägga varför så många lämnar barnomsorgen. 81 % ansåg att politiska beslut fattas för att ekonomisera och rationalisera och inte för att utveckla barnomsorgen. Personalen blir frustrerad och slutar hellre än deltar i en verksamhet de upplever förfuskas.

Statusen på yrket måste höjas. För det krävs en serie av åtgärder från arbetsgivarens sida; kraftigt höjda löner, bättre möjlighet till fortbildning och ett gott omhändertagande.

Men det kan också finnas skäl att misstänka att en del av förklaringen till den höga personalomsättningen inom barnomsorgen ligger i att grundutbil-

ningen inte längre är tidsenlig. De utbildningsplaner som i dag använts har i stort sett inte ändrats sedan 1976.

Grundskollärodbildningen har nyligen genomgått en omfattande reformering och förväntningarna på en fungerande samverkan mellan förskola, skola och fritidshem är stora inför framtiden. Också ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det viktigt att utbildningarna redan från början gör de studerande inriktade på en samverkan kring barnen.

Regeringen uppdrog i början av 1980-talet åt UHÄ att göra en översyn av förskollärodbildningen och fritidspedagogutbildningarna. Inriktningen skulle vara att de båda utbildningarna skulle integreras i en barn- och ungdomspedagogisk linje. UHÄ har sedan presenterat flera förslag till hur en sådan linje skulle kunna utformas. Förslagen har dock aldrig kommit att genomföras.

En omfattande översyn av de barnpedagogiska utbildningarna är nödvändig. I det sammanhanget är det önskvärt att utbildningarna slås samman till en barn- och ungdomspedagogisk linje i enlighet med de förslag som UHÄ överlämnat till regeringen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ge UHÄ i uppdrag att göra en total översyn av förskollärodbildningen och fritidspedagoglinjen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utbildningarna ersätts med en barn- och ungdomspedagogisk linje hösten 1991.

Stockholm den 24 januari 1990

Maj Britt Theorin (s)

Barbro Evermo Palmerlund (s) *Anita Modin (s)*

Oskar Lindkvist (s) *Kent Carlsson (s)*

Mot. 1989/90
Ub574